

Η καλλιέργεια λιναριού ζωντανεύει στην Κρήτη

Αναβίωση της ιερής μινωικής τελετής της συγκομιδής του, όπως γινόταν πριν από 4.000 χρόνια, πραγματοποιήθηκε στην Κράνα Μυλοποτάμου στο Ρέθυμνο από ομάδες φοιτητών και καθηγητών του Πανεπιστημίου των Ορέων

Κατερίνα Ροββά | ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 05/07/2018 08:00 |

Η αρχέγονη καλλιέργεια του λιναριού, που εγκαταλείφθηκε πριν από τουλάχιστον 70 χρόνια, αναβιώνει ξανά στην Κρήτη. Ένα προϊόν στενά συνδεδεμένο με τον ελλαδικό χώρο από την εποχή του Μινωικού Πολιτισμού, κατά τη διάρκεια του οποίου είχε αξία ίση με νόμισμα, καθώς χρησιμοποιούνταν ως ανταλλακτικό είδος. Στη «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη μια γυναίκα αρνείται να συμμετάσχει στα σχέδια των υπόλοιπων γυναικών λέγοντας ότι έχει «λινάρι στο νερό», στις πινακίδες της γραμμικής Β αναφέρεται σωρηδόν με εικονογράμματα, ενώ κατά μία εκδοχή το λινάρι αποτέλεσε μία από τις αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου.

Πριν από λίγες ημέρες στην Κράνα Μυλοποτάμου στο Ρέθυμνο πραγματοποιήθηκε αναβίωση της ιερής μινωικής τελετής της συγκομιδής του λιναριού που είχε καλλιεργηθεί πριν από μήνες στους τέσσερις νομούς της Κρήτης. Ακριβώς όπως γινόταν πριν από 4.000 χρόνια.

Φοιτητές. Την αναβίωση πραγματοποίησε ομάδα υφαντριών του Πανεπιστημίου των Ορέων μαζί με φοιτητές και καθηγητές από το Emmanuel College της Βοστώνης των ΗΠΑ, τα ΑΤΕΙ Κρήτης και το Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας Ηρακλείου. Στόχος του Πανεπιστημίου των Ορέων είναι να συμβάλει στη δημιουργία ενός ρεύματος αντίστασης στη μαζική παραγωγή και στην ομοιομορφία, καθώς και στην ανάδειξη των παραδοσιακών μεθόδων υφαντικής σε παράγοντα οικονομικής στήριξης γυναικών που δεν έχουν άλλα έσοδα.

«Τα τελευταία 10 χρόνια υλοποιούμε δράσεις που έχουν να κάνουν όχι μόνο με την αναβίωση της υφαντικής ως τέχνης αλλά και με άλλες δραστηριότητες, όπως την παραγωγή του λιναριού, του νήματος με φυσικό μετάξι ή φυσικό μαλλί, τις φυσικές βαφές. Το πρωταρχικό για εμάς είναι η ανάπτυξη οικονομιών μικρής κλίμακας μεγάλης αξίας, διότι και οι δράσεις μας εστιάζονται στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές όχι μόνο της Κρήτης αλλά και ολόκληρης της χώρας» λέει στα «ΝΕΑ» ο Μιχάλης Σκουλάς, συντονιστής της δράσης του Πανεπιστημίου των Ορέων.

Το Πανεπιστήμιο ξεκίνησε την καλλιέργεια λιναριού στην Κρήτη πριν από περίπου πέντε χρόνια, ύστερα από παύση επτά δεκαετιών. Από τότε ήρθε σε επαφή με τις παλαιότερες γενιές, κατέγραψε τη διαδικασία επεξεργασίας του, παρήγαγε νήμα από το λινάρι. Και συνάντησε τεράστια ανταπόκριση. «Συναντούμε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον από ολόκληρη την Ελλάδα αλλά και από ολόκληρο τον κόσμο, καθώς το Πανεπιστήμιο των Ορέων είναι μέλος του Mountain Partnership του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και η επικοινωνία που δεχόμαστε από όλα τα σημεία της Γης είναι πραγματικά μοναδική σε σχέση με αυτή την καλλιέργεια».

Μεγάλη ιστορία. Ο ίδιος εξηγεί ότι το λινάρι έχει μια πολύ μεγάλη ιστορία, η οποία σχετίζεται με την Κρήτη. «Η Μινωική Κρήτη ήταν μια λινοπαραγωγός χώρα και το λινάρι ήταν το πρώτο της εξαγωγίμο προϊόν. Εκτός από αυτό το δεδομένο, σύμφωνα με τους εθελοντές καθηγητές μας, καθηγητές

Αρχαιολογίας και Ιστορίας το λινάρι είχε μια ιδιαίτερη χρήση σε ό,τι αφορά την παραγωγή των πανιών των μινωικών πλοίων. Πέρα από αυτό, η καλλιέργειά του είχε μια ιδιαιτερότητα: ήταν ένα προϊόν "ελεύθερο", δηλαδή δεν υπέκυπτε σε δασμούς στην περιοχή της μινωικής Κρήτης και ευρύτερα στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα να μπορούν να το καλλιεργήσουν οι γυναίκες ελεύθερα». Για πρώτη φορά το λινάρι φορολογήθηκε στην Ηπειρο επί Τουρκοκρατίας.

Η μινωική τελετή του λιναριού ήταν μια μοναδική διαδικασία που αναδείκνυε την αλληλεγγύη ανάμεσα στις υφάντρες και τη γυναικεία συνεισφορά στην κοινωνική παραγωγή. Μια διαδικασία κατά την οποία το λινάρι που είχε παραχθεί στα τέσσερα διαφορετικά σημεία της Κρήτης έπρεπε να μοιραστεί με αμοιβαιότητα. «Επειδή οι γυναίκες δεν είχαν το δικαίωμα να έχουν ιδιοκτησία, τους παραχωρούνταν από τους κτηματίες της μινωικής Κρήτης ένα μεγάλο κομμάτι γης, το οποίο μοιραζόταν εξίσου για να καλλιεργήσουν σε αυτό λινάρι. Όταν όμως γινόταν η συγκομιδή του στελέχους, δεν έπαιρνε η καθεμία το λινάρι που είχε παράξει, αλλά μέσω αυτής της τελετής δινόταν σε διαφορετική γυναίκα. Η πρωθιέρεια της τελετής ζητούσε από κάθε γυναίκα κάποιο προσωπικό της αντικείμενο και το τοποθετούσε τυχαία σε ένα δεμάτι. Στη συνέχεια κάθε γυναίκα έπαιρνε το δεμάτι που αντιστοιχούσε στο δικό της προσωπικό αντικείμενο. Επομένως όλες έπρεπε να βάλουν τα δυνατά τους για να καλλιεργηθεί η μέγιστη δυνατή ποσότητα» λέει ο Μιχάλης Σκουλάς.

Το Πανεπιστήμιο των Ορέων δημιουργήθηκε έπειτα από πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Κρήτης το 2009, με τους περισσότερους εθελοντές που αποτέλεσαν τα ιδρυτικά του μέλη να προέρχονται από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Μεταξύ άλλων, ασχολείται με τη διδασκαλία της υφαντικής τέχνης από τις πολυπειρες δεξιότητες υφάντρες στη νέα γενιά, με την προώθηση στη διεθνή αγορά, σε μουσεία και ιδιωτικές συλλογές χειροποίητων και αριθμημένων υφαντών, με τη δημιουργία κοσμητιών - εστιών υφαντικής και την ενσωμάτωσή τους στον σύγχρονο τρόπο ζωής.

Από τα αρχαιότερα φυτά

Ψηλά στις προτιμήσεις των καταναλωτών

Το λινάρι είναι ένα από τα αρχαιότερα φυτά που καλλιεργήσε ο άνθρωπος για να παράξει νήματα με τελικό στόχο την κατασκευή ενδυμάτων. Στην αρχαία Ελλάδα ήταν πολύ διαδεδομένη η χρήση του, άλλωστε οι Έλληνες γνώρισαν το βαμβάκι μόλις τον 2ο αιώνα π.Χ. Τα τελευταία χρόνια το λινάρι έχει έρθει ξανά ψηλά στις προτιμήσεις των καταναλωτών για τις αντιοξειδωτικές ουσίες που έχουν οι σπόροι του και το λάδι που προέρχεται από την έκθλιψή τους. Η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα λιναριού στον κόσμο είναι η Ρωσία, με ετήσια συγκομιδή περίπου 300.000 τόνων λιναριού, ποσότητα που αντιστοιχεί σε περίπου 25% της παγκόσμιας παραγωγής.

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ

©ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ Α.Ε.

Το σύνολο του περιεχομένου και των υπηρεσιών του site διατίθεται στους επισκέπτες αυστηρά για προσωπική χρήση. Απαγορεύεται η χρήση ή επανεκπομπή του, σε οποιοδήποτε μέσο, μετά ή άνευ επεξεργασίας, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.